

**Disputationvm De Censuris In Commvni,
Excommunicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

2 An talia sacramenta valida sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

aliorum. Et de matrimonio iam satis dictum est, de Ordine vero accidere posset in aliqua provincia esse magnam necessitatem sacerdotum, seu clericorum, & non esse nisi vnum Episcopum excommunicatum. Quicquid & similes sunt rarissimi, & ideo in specie à Doctoribus non tractatur, & principia posita sufficiunt, vt iuxta necessitatem occurrerem possit quis prudenter iudicare, an sit talis, vt ad excusandum sufficiat. Non enim dubito, quin huiusmodi esse possit, cum bonum commune præferendum sit priuato.

SECTIO II.

Verum, Sacramenta illicite ab excommunicato ministrata valida sint, & effectum habeant.

Regulagenerale.

In hac questione fere nulla est difficultas nisi in sacramento poenitentis, vt in simili diximus superius, quando excommunicatio est ex parte suscipientis effectum. Sit ergo hæc generalis regula, Omnia sacramenta, præter poenitentiam ab excommunicato collata, seruato Ecclesiastico ritu, ita vt nullus alius intercedat defectus nisi censuræ ipsius ministri, rata sunt, & valida, & per se loquendo, conferunt totum effectum proprium, nisi aliunde intercedat obex ex parte recipientium. Hæc assertio est certa iuxta principia fidei, quæ de sacramentis in genere in 3. tomo tradidimus disput. 14. sect. 4. Ratio vero est, quia nec sacramentum, nec effectus eius potest, vel propter iniquitatem ministri, vel propter Ecclesiæ prohibitionem impediri, si applicatur debita materia, & forma, cum debita intentione circa subiectum capax: illis enim tribus sacramentum perficitur ex institutione Christi, vt Concilium Florentinum dixit. Præterea declaratur breuiter discurrendo per singula.

Et quidem de Baptismo, Confirmatione, & Eucharistia, id est certum ex iis, quæ adduximus, 3. tomo disput. 23. sect. 1. & disput. 36. sect. 3. ac disput. 61. sect. 3. & disput. 77. sect. 2. Ex quibus etiam constat, idem dicendum esse de Missæ sacrificio oblato ab excommunicato: est enim verum ac validum, quia eadem est ratio de illo, & de sacramento, quod iurisdictionem non requirit, sed ex sola potestate ordinis pendet: nam ita etiam se habet sacrificium, quatenus à sacerdote in Christi persona offertur: & ideo & validum est, & de se efficax, quia malitia ministri non impedit effectum, quem opus ipsum habet ex institutione Christi. An vero impediat censura ministri peculiarem effectum, quem potest habere sacrificium quoad substantiam eius, vel quoad orationes, & caeremonias, quæ in illo sunt quatenus in persona Ecclesiæ offeruntur, paulo inferius dicam. Præterea de sacramento matrimonij id supra ostendimus ex cap. Significasti, de Eo, qui dixit, &c. nam ex illo habemus matrimonium inter excommunicatos validum esse, cum tamen ipsi sint quasi proprii ministri illius sacramenti quoad substantiam eius: sacerdos autem ex institutione Christi non erat necessarius. Nuncautem ex institutione Concilij Tridentini requiritur, non vero vt minister, sed vt testis specialis seu quædam circumstantia, vel solennitas ad valorem contractus necessaria. De tali ergo sacerdote dubitari posset, an, si excommunicatus sit, censura annullat actum eius quoad vim ferendi testimonium, & consequenter reddat nullum tale sacramentum. Mihi vero pro certo est, non annullare: quia ille non est actus iurisdictionis proprius, de quo plura inferius. Deinde de Sacramento Ordinis, & extrema Vnctionis eadem omnino ratio est, quæ de Sacramento Confirmationis, & inter, quæ

superius adduximus pro Sacramento Ordinis ab excommunicato suscepto magis directe id probante de collato ab excommunicato, & de vtroque id magis constabit ex solutione sequentium difficultatum.

An Sacramentum Extrema vñctionis ab excommunicato collatum validum sit.

Res enim occurrunt circa tria sacramenta. Prima est circa sacramentum Extremæ vñctionis. De quo nullus Catholicus negat esse validum datum ab excommunicato, si à recipiente digne suscipiatur: quia non requirit iurisdictionem in ministro, sed solum quod sit sacerdos: ille autem potest omnia substantialia, & necessaria applicare, etiam si excommunicatus sit. Quia vero, per se loquendo, grauius peccat is, qui ab excommunicato tale sacramentum suscipit, ideo dicunt aliqui hoc sacramentum nullum esse, quod iuris iurisdictionem in ministro suscipitur, sine sufficiente excusatione ex parte suscipientis, qui consequenter idem dicunt de excommunicato suscipiente tale sacramentum absque excusatione. Ita tenet Vgolin. Tabul. 1. de Cens. cap. 13. §. 16. numer. 13. Cuius Fundamentum est, quia, vt hoc sacramentum valeat, necesse est, vt qui illud suscipit, contritus, & in gratia sit, quam dicit esse communem doctrinam Theologorum in 4. distin. 23.

Sed deceptus est non distinguens inter valorem sacramenti, & effectum eius: Theologi enim, quos citat, loquuntur de effectum, non de valore sacramenti, neque in D. Thoma, Soto, aut aliis Thomistis aliud reperitur. Scotus autem, quem citat, quamuis in definitione illius sacramenti ponat, quod sit, vñctio hominis infirmi poenitentis, &c. tamen explicans illam vltimam particulam ait, Additur poenitentis, quia nullus est capax istius sacramenti digne, nisi sit in gratia: vbi illa particula, Digne, satis declarat illum loqui de sacramento quoad effectum gratiæ. Itaque illud fundamentum falsum est: obex enim peccati ex parte suscipientis positus, nunquam est contra substantiam sacramenti, nisi vbi dispositio poenitentis per contritionem est pars ipsius sacramenti; quod est verum in sacramento poenitentis, non vero Extremæ vñctionis, vt supra suo loco lacius declaravi. Est ergo validum hoc sacramentum datum, & receptum ab excommunicato; siue recipiens peccet, siue non. Solum est differentia, quia si recipiens non peccat mortaliter, & alioqui est dispositus, recipit cum sacramento effectum: si vero peccat, licet sacramentum validum sit, non habet tunc effectum. Probabile autem est ablato postea obice, effectum recuperari, vt in superioribus etiam diximus.

Exponuntur decreta, quæ probare videntur sacramentum Ordinis ab excommunicato collatum, esse irritum.

Circa Sacramentum Ordinis nonnulla Pontificum decreta difficultatem faciunt, quæ sepe ita loquuntur, vt ordinationes ab excommunicatis, seu hæreticis factas irritas vocent, aut dicant non esse consecrationes. Sic Gregor. lib. 9. epi. 10. agens de ordinatione ab excommunicato facta, Consecrationem, inquit, dicere nullo modo possumus, quæ ab excommunicato est hominibus celebrata. Et habetur in capit. 1. 9. quæst. prima, & in capit. 3. citatur Damasus Papa dicens, Reiterandum esse, quod sic collatum est: & alia similia in illa questione continentur, & Glossæ ibi alia referunt. Veruntamen certa res est, Episcopum excommunicatum verum conferre sacramentum, si alioqui substantialem formam Ecclesiæ

clēse feruet propter rationem superius factam. Vnde etiam est certum, per talem ordinationem imprimi characterem, quia hic effectus impediri non potest, si sacramentum rite administraretur. Ex quo etiam fit, vt tale sacramentum iterari non possit. Quæ omnia constant ex generali doctrina de sacramentis, & ex decretis statim citandis. Duo igitur modi sunt interpretandi illas locutiones canonum, & iuxta exigentiā loci alter illorum accommodandus erit: Prior est, vt fit sermo de ordinatione, vel consecratione illegitime facta, non solum ob censuram, vel excommunicationem ministri, sed etiam quia non seruauit substantialem formam, eo quod esset hæreticus, aut ignarus. Alter modus est vt tales ordinationes dicantur irritæ quoad executionem, seu vsum ordinis, vel (quod idem est) quoad acceptationem Ecclesiæ quæ non admittit lic ordinatos in gradum, & ordinem ministrorum.

Priori modo exponit Vgolus dict. §. 16. numer. 5. verba Gregorij superius citata. Fundatur autem præcipue in illa particula, *Illicite celebrata*, aduerbiū tamen illud, *Illicite*, in quo præcipuum vim constituit, non est apud Gregorium in originali, neque apud Gratianum in dict. c. 1. in quo verba Gregorij refert, sed habentur in ca. 2. quod est Paleæ, & eo incidit cum sententia Damasi citata. Et præterea quāuis Gregorius loqueretur de ordinatione illicite ab excommunicato facta, non oporteret intelligi de illicite ex parte formæ, id est, illegitime, seu irritate facta, quia nec verb. *Illicite*, in rigore hoc significat, neque oportet intelligere aduerbiū illud addi ad distinguendam illam ordinationem ab alia, quæ licite ab excommunicato fit, sed solum ad explicandum ordinationem hoc ipso quod ab excommunicato fit, illicite fieri. Quāquam etiam potuisset verbum illud addi ad excludendum omnem prætextū ignorantie, vel aliam similem reculationem. Item non oporteret addere, *ab excommunicato*, nam ordinatione illicite illo sensu, à quocunque detur erit nulla. Sine dubio ergo Gregorius loquitur de Ordinationibus rite factis, vt euidenter constabit legenti ipsam epistolam, quia non loquitur de ordinationibus factis ab hæreticis, aut in aliquibus locis remotis, vbi fingi possit ignorantia, sed in medio Catholice Ecclesiæ contra iusionem suam sub anathemate. Quapropter necessario sunt exponenda illa verba posteriori modo. Vnde quod ait, *Nullo modo consecrationem dicere possumus*, non ideo dicit, quia persona non maneat in re ipsa ordinata, & consecrata, sed quia sic ordinatus, ab Ecclesia non admittitur ad gradum, & executionem ordinum, iuxta cap. 4. & 5. 9. quæst. 1. & alia, quæ referuntur 1. quæst. 7. quæ præcedente disput. adduximus, agendo de excommunicato suscipiente ordines. Vbi etiam expendimus (quod in huiusmodi decretis considerare necesse est) huiusmodi sic ordinatos, quāuis in principio non admittantur, postea peracta penitentia, & sufficienter vita emendata, admitti ad vsum suorum ordinum, sine noua ordinatione. Et ex 7. Synodo, act. 1. & refertur in capit. *Conuenientibus*, 1. quæst. 7. constat aliquando recipi ab Ecclesia ordinatos ab hæreticis in ordine suo ob aliquas iustas causas: ergo supponit illam esse veram ordinationem, suspensionem autem, vel irregularitatem ab Ecclesia imponi, aliquando vero remitti, vel non imponi, propter iustam causam.

Quocirca in huiusmodi decretis etiam est attende considerandum non dicere, huiusmodi sic ordinatos non habere ordines, sed non habere ordinis, vel clericatus honorem, vt patet ex Innocentio Papa epi. 22. & habetur capit. *Vtrum est*, 1. quæst. 1. vbi ponderanda sunt illa verba, *Neque ex in aliquem in clericatus honorem, vel exiguum subrogare*: nam, quod ille exaggerare voluit per illam particulam, *Neque exiguum*: explicuit alio loco Gregorius per illa ver-

ba, *Nos consecrationem dicere nullo modo possumus*. Atque hoc satis declarat factum Urbani II. quod refertur in cap. *Daibertum*, 1. quæst. 7. vbi Diaconum à ministro præfco ordinatum, & prius non admissum in suo ordine postea admittit, dicens, *Utilitati Ecclesiæ pro viribus insudantem, ex integro Ecclesiæ necessitate ingruente Diaconum constituimus*: non quidem iterum ordinando, vt Glossa ibi intellexisse videtur: loquebatur enim ad absentem, quem ordinare non poterat, sed dispensando in suspensione prius contracta. Itaque illa expositio posterior necessario admittenda est: imo, vbi quæ non constat, vel ex verbis ipsis, vel ex antecedentibus, & consequentibus, sermonem esse de ordinatione aliunde habente substantialem defectum, ita sunt exponenda decreta. Aliquando vero necessaria est prior expositio, vt constat ex verbis Damasi Papæ adductis ex locis Damasi. Capit. 3. 9. quæst. 1. quod sumptum est ex epi. 4. Damasi Papæ, vbi non agit de ordinatis ab excommunicatis, & ideo textus ille nihil ad causam præsentem facit: sed agit de Chorepiscopis, & dicit ordinatos ab eis esse iterum ordinandos, quia illi Chorepiscopi tantum erant Presbyteri coadiutores Episcoporum, qui propterea non poterant propria Episcopalia munera, ea præsertim quæ ex potestate ordinis Episcopalis pendunt, exercere: quod late in rota illa Epistola Damasi prosequitur.

Obiici vero potest c. 10. Concil. Antioch. vbi dicitur Chorepiscopos, vt Episcopos consecrari solitos per manus impositionem Episcoporum. Vnde in cano. 8. Chorepiscopi distinguuntur à Presbyteris, & simul vocantur Vicarij Episcoporum. Propter quæ loca Baronius in tomo 3. Annalium circa annum 357. satis post mediū ait Chorepiscopos licet essent Vicarij Episcoporum, fuisse Episcopos consecratos, potuisseque conferre ordines sacros. Bellarminus autem primo tomo lib. 1. de Cleric. cap. 17. duos ordines Chorepiscoporum distinguit, qui omnes erant Vicarij Episcoporum: sed quidam erant Presbyteri tantum, alij vero consecrati Episcopi: sicut nunc sunt annulares Episcopi, qui sæpe assumuntur à proprijs Episcopis, vt coadiutores. Et de iis posterioribus ait loqui Concilium Antiochenum. Vnde ibidem dicitur tales Chorepiscopos potuisse ordinare clericos vsque ad Subdiaconum, non vero Diaconum, vel presbyterum, præter ciuitatis Episcopum. Alia vero translatio habet, præter conscientiam Episcopi ciuitatis, quo significatur de ipsius licentia potuisse etiam hos ordines dare, & consequenter illos fuisse veros Episcopos. De prioribus autem videtur loqui Concilium Neocaesariense capit. 13. vbi dicitur Chorepiscopos fuisse introductos loco Septuaginta Discipulorum: & eorum munus exercuisse: certum est autem Septuaginta Discipulos locum habuisse simplicium Presbyterorum: & de iis etiam intelligitur Damascus Papa.

Sed difficultas adhuc superest, quoniam Damascus adducens eundem canonem Concilij Antiocheni videtur ex professo probare illos non fuisse veros Episcopos, quia nec locus, ait, cum ordinatione concordat, nec ordinatio cum loco: quia ad villas tantum instituebantur pro quibus Episcopi fieri non debent. Vnde etiam ordinationes ab illis collatas significat fuisse nullas, & iterandas. Sed si attente considerentur verba Damasi, potius dicit illos Chorepiscopos de quibus Concilium Antiochenum, fuisse vere consecratos Episcopos: & ad hoc etiam ponderat, quod non ab Episcopo, sed ab Episcopis dicuntur consecrati: subdit vero postea, id merito mutatum esse, quia non decebat dignitatem Episcopalem, vt pro villis & oppidis Episcopi consecrarentur. Vnde cum ait, ordinationes illas esse iterandas, quæ ab illis Chorepiscopis dabantur, intelligit de illis, qui suo tempore durabant, qui iam re vera non consecrabantur, in Episcopos, quantum ex illa epistola licet colligere.

Nam

*Num benedictiones seu consecrationes ab Ecclesia
introducuntur ab excommunicato fa-
cta, rata sint.*

Tertia Difficultas est circa matrimonium non quidem quoad substantiam eius: iam enim diximus huic nihil ob stare quod Parochus excommunicatus sit, sed quoad solennem benedictionem quæ in templo dari solet coniugatis: quod etiam queri posset de solemniori ritu baptismi si ab excommunicato fiat. Et in vniuersum de omnibus his sacramentalibus, seu consecrationibus & benedictionibus ab Ecclesia introductis, an factæ ab excommunicato ratae sint, esto ipse excommunicatus peccet ea munera exercendo, in qua re generalis, & communis sententia est, hæc omnia, quæ iurisdictionem nõ requirunt, sed solum sacerdotalem, vel Episcopalem ordinem, valida esse, si minister talem ordinem habeat, & in reliquis debitum ritum seruet, etiam si excommunicatus sit, ita Syluester verb. *Consecratio*, 2. in 6. & Angelus eodem verb. & num. & Tabiena num. 8. Et ratio est, quia excommunicatio nihil aufert, quod sit de necessitate huiusmodi effectuum, vel actionum, etiam si illas prohibeat, quia non sunt actiones, quæ à iurisdictione pendeant, neque ex bonitate operantis, aut honestate suæ actionis: hæc enim ratione supra ostendimus valida esse sacramenta collata ab excommunicato, quando iurisdictionem non requirunt. Propter quod sententia hæc communis est, vt statim referam.

Occurrit vero dubium, ex differentia inter hæc sacramentalia, & sacramenta, quod sacramenta sunt ex institutione Christi, ex qua habent definitum ritum, & certum ministerium: qui non potest ab Ecclesia mutari, vel ita impediri, vt sacramentum factum non teneat, si cætera necessaria concurrant: sacramentalia vero sunt ex institutione Ecclesiæ, quæ determinat ministerium, si vellet apponere hanc conditionem vt necessariam ad substantiam talis actus, quia hoc pendet ex institutione eius. Respondeo, potuisse, tamen de facto non constare hoc fecisse, neque in decretis esse aliqua verba, quibus significetur tales actus esse irritos. Et ideo vera est sententia communis. Nihilominus grauius peccat sacerdos excommunicatus exercendo huiusmodi actus: nam, licet illa in rigore non sit collatio sacramenti: est tamen communicatio quadam in diuinis, & in quodam sacro ministerio solenni, & publico: vnde sine dubio est materia sufficiens grauis culpæ. An vero sacramentalia sic facta ab excommunicato, indigeant aliqua reconciliatione, vel quasi dispensatione, dicam sequente disputatione.

Hic verò occurrit difficultas supra huc remissa de excommunicato sacrum faciente, an vero offerat, & oret in persona Ecclesiæ: & sub ea ratione habeat effectum ministerium eius quoad impetrationem in persona Ecclesiæ. nam ex dicta resolutione videtur sequi habere effectum: nam si in aliis consecrationibus, vel sacramentalibus excommunicatus operatur vt minister Ecclesiæ quamuis male faciat: ergo in orationibus etiam, & cæremoniis Missæ. Atque ita sentit Gabriel lect. 27. in canonem, qui ait, sacerdotem ex vi suæ ordinationis esse ministrum Ecclesiæ, cui prohiberi quidem potest ne illud munus exequatur, non tamen ita potest ab illo separari, vt si illud facere tentet, factum nõ teneat, quamuis male faciat. Nihilominus tamen oppositum censio verius, quod tenet aperte D. Thom. 3. part. quæst. 82. artic. 7. ad 3. & frequentius Doctores in 4. dist. 13. præsertim Palud. quæst. 1. artic. 3. & Soto quæstio. 1. artic. 8. & Scotus quæst. 2. in principio: vbi etiam Magister idem sentit, & Guillelmus Parisi. tract. de Sacram. Ordinis. Fundamentum est, quia

quod aliquis oret in persona Ecclesiæ pendet: & non comitatur immutabiliter ipsum characterem sacerdotalem: excommunicati autem sicut ab ipsa Ecclesia præcisi, & separati, ne nomine suo apud Deum intercedant: & ideo sub ea ratione ministerium eorum non habet valorem, nec efficaciam vt latius dixi 3. tom. disput. 77. sect. 2. & quæ diximus disputatione præcedente sect. 4. hoc confirmant. Igitur sacramentalia ab excommunicato facta, dicuntur esse rata, quia iterari non debent iuxta institutionem, & vltim Ecclesiæ: tamen orationes & similia, quæ ab excommunicatis fiunt, non habent hanc habitudinem ad Ecclesiam, nimirum vt nomine eius, & quasi ab ea principaliter orante fundantur. Et hæc sint satis de cæteris sacramentis, & de sacrificio.

An sacramentum penitentiae ab excommunicato collatum validum sit.

DE Sacramento penitentiae dicendum est ab huiusmodi excommunicato collatum extra casum extremæ necessitatis ipsius penitentis, de quo supra dictum est, non esse validum. Est communis, & certa sententia, vt videre licet in iis, quæ citat Couarru. capit. *Alma*, 1. part. §. 6. numer. 6. & Nauarrus in Manuali ca. 9. num. 8. & Medina tract. 2. de Confess. quæst. de absol. tributa à curato excommunicato. denunc. & quæst. de Absol. trib. ab excommuni. manifest. percuss. clerici. Ratio est, quia minister sacramenti penitentiae, si non habet iurisdictionem, non conficit sacramentum, vt constat ex c. *Omnium virium*, quæ sexus, & ex decreto Concilij Florentini, & ex Tridentino sess. 14. capit. 7. & ex supra dictis in 4. tom. Sed huiusmodi excommunicatus priuatus est omni iurisdictione: vt infra ex professo dicendum est, & sumitur ex capit. *Ad probandum*, de Sent. & re iudicata, & capit. *Romana*, de Offic. Vicar. in 6. & capit. *Si uis*, de Offic. Deleg. in 6. & capit. *Audiuimus*, 4. quæst. 1. & aliis similibus, quæ licet loquantur in casibus pertinentibus ad iurisdictionem fori contentiosum, tamen non limitantur ad illam, sed supponunt excommunicatum priuari simpliciter iurisdictione: nec est maior ratio de vna, quam de aliâ: & ita intelligunt ea iura auctores omnes: & in particulari de hac iurisdictione sacramentali hoc indicatur in c. *Si celebrat*, de Cleric. excomm. ministrante.

Est autem hæc conclusio extra controuersiam, quando penitens nouit sacerdotem esse sic excommunicatum, & nihilominus sciens, & prudens ei confitetur: imo tunc duplex concurrens causa nullitatis, altera ex defectu iurisdictionis, altera ex defectu materiæ essentialis, qualis est integra confessio cum sufficiente dolore, hanc enim habere non potest, qui actu, & voluntarie peccat mortaliter in ipsa confessione: quod verum esse censio, etiam de illo qui ex ignorantia hoc facit, quæ à mortali culpa non excusat. Difficultas vero est, quando penitens hoc facit ex ignorantia inuincibili censura ipsius sacerdotis: tunc enim iam non interuenit defectus materiæ, vt per se constat, neque etiam defectus iurisdictionis, nam licet excommunicatus alioqui, per se loquendo, illam non habeat, in illo tamen casu videtur Ecclesia illam supplere, tum quia supra agentes de censuris in communi hac ratione diximus effectus censura impediri interdum per ignorantiam vt actus publici bonæ fide facti valeant, argumento L. *Barbarus*, ff. de Offic. Prætor. tum etiam, quia in huiusmodi casibus, reddit ignorantia probabile excusatus, vt dicitur in capit. *Apostolica*, de Cleric. excommunic. ministr.

Respondetur distinctione hic opus esse: aut enim illa ignorantia procedit ex communi, & publica estimatione, qualis contingere potest, si huiusmodi excommunicatus denunciatus, vel manifestus percussor

*Communis
sententia.*

*Syluest.
Angel.
Tabien.*

10

11

Gabr.

*D Thom.
Palud.
Soto.
Scotus.
Magister.
Guillelm.*

*Dubium et.
currens
soluitur.
Cenarr.
Nauarr.
Medin.
Conclusio.*

*An penitens
recipiens sa-
cramentum
ex ignorantia inuincibili ab excu-
satus sit, sa-
cramentum va-
leat.*

*Dubium et.
latius.*

SECT. III. Quam poenam incurrant excom. ministr. &c. 191

Exco. cler. i. in vno loco ad alium remotissimum recedat, & ibi recipiat beneficium, vel ad hoc ministerium exponatur publice: Et in hoc casu concedo absolutionem ab illo bona fide susceptam validam esse, & Ecclesiam propter commune bonum illi conferre iurisdictionem ex illo generali principio adducto, & supra satis tractato: & in specie hoc docuit Vgolin. Tab. 1. capit. 13. §. 16. numer. 12. At vero quando ignorantia procedit ex solo privato, & particulari errore; tunc licet ipse inuincibilis sit, & propterea excuset à culpa nihilominus sacramentum invalidum est ex defectu iurisdictionis, estque confessio illa iteranda: quia re ipsa non est subiecta clauibus, nec vero iudici in illo foro, vt in particulari notarunt Medina, Couarruias, & Vgolinus citatis locis. Et ratio est, quia ibi cessat ratio communis boni, seu publici officij secundum communem estimationem: & ideo Ecclesia non supplet illum defectum, quia leges morales non attendunt particularia incommoda, sed id, quod bono communi expedit.

Alia vero difficultas hic erat, esto non possit excommunicatus per se confessiones audire, possit tamen alteri vices suas committere. Aliqui enim auctores id affirmant, vt Paludanus dist. 23. quest. 2. art. 2. num. 17. quem sequuntur Syluest. verb. *Vnctio*, num. 4. & Armil. nu. 5. etiam si (inquunt) Excommunicatus non possit iurisdictionem suam delegare: quia dare hanc licentiam (ait Palud.) non est iurisdictionis, sed ordinis actus. Sed ex hoc ipso fundamento constat hanc sententiam falsam esse, nam concedere facultatem audiendi confessiones non est actus ordinis, sed iurisdictionis: tum quia etiam non sacerdos interdum dat illam facultatem: tum etiam quia illa potestas non est necessario coniuncta cum ordine, tum denique, quia actus manat à potestate proportionata: sed per facultatem illam datur iurdictio: ergo manat à potestate iurisdictionis: excommunicatus autem non potest licite, aut valide exercere actum iurisdictionis: neque etiam potest conferre vsum iurisdictionis, quæ non habet: ergo non potest facultatem illi dare. Imo etiam addo Episcopum excommunicatum non posse tunc aliquem in confessorum approbare seu exponere, etiam si illi iurisdictionem non conferat, quia illam approbatio est actus iurisdictionis ac propterea nullus, iuxta eam quæ inferius de hac re dicentur.

SECTIO III.

Quam poenam incurrant excommunicati ministrantes sacramenta, vel qui ab illis recipiunt.

Regula generalis est, excommunicatum ministrantem ex officio quodlibet sacramentum aut sacrificium Missæ celebrantem ipso facto irregularem effici. Est enim hoc expressum in iure ex c. Si quis, 4. 11. quest. 2. Verba sunt, *Non liceat ei (id est excommunicato sic ministranti) nec in alio concilio spem reconciliationis habere neque vltra colligi, seu reconciliari, vt habet alia littera.* Quæ verba, non possunt intelligi de absolutione ab excommunicationis censura, cum hæc non possit esse perpetua, neque eius absolutio denegetur ei, qui cum debita submissione, & satisfactione ad Ecclesiam redit, ergo poena quæ ibi vt irremissibilis iudicatur, nihil aliud esse potest nisi irregularitas. Quod clarius colligitur ex c. Si quis, 3. vbi non negatur reconciliationis, sed restitutionis spes: nimirum in ministerium clericale. In c. autem vitimo de clerico excommu-

nica. ministr. dicitur, sacerdotem minori excommunicatione ligatum non fieri irregularem celebrando, vbi supponitur secus esse, si fuerit maiori excommunicationi irretitus; & ita omnes Doctores ibi intelligunt. Et, quamuis textus loquatur de sola celebratione: quæ proprie significat Missæ sacrificium, nihilominus Doctores intelligunt idem esse de omnium sacramentorum administratione, & de omni celebratione diuinorum officiorum iuxta modum loquendi aliorum textuum, in eodem titulo. Et ita id extendunt auctores ad omnem actum sacrum publicum, solennem, & proprium alicuius ordinis, etiam ex minoribus, ita vt Lector, vel Acolythus, &c. excommunicatus, in suo ordine ministrans solenniter, irregularis fiat: Et à fortiori subdiaconus, vel Diaconus solenni ritu Epistolam cantans, vel Euangelium. Quæ sententia valde communis est, vt latissime refert Vgolin. Tab. 1. c. 14. §. 1. per totum, & attingit Nauarrus in Manuali cap. 27. num. 163. vbi de suspensio loquitur, & n. 244. de excommunicato; & dicit esse opinionem communem Iuristarum. Eandem docent communiter Theologi in 4. d. 18. Richard. artic. 7. quest. 5. Gabriel questio. 2. art. 3. & alij. Item Summilla verb. *Irregularitas*, & verb. *Excommunicatio*, & Maiolus lib. tertio de irregularitate capitulo vigesimo primo.

Qui generatim ad hoc citant totum titulum de Clerico excommunicato. ministr. In quo nullum textum inuenio satis virgentem præter vitimum. Nam in primo, & secundo capite non est sermo de Clerico excommunicato, sed deposito, & potius ille excommunicari præcipitur, si contumaciter se ingerat officiis diuinis, à quorum ministerio depositus est. In capite autem tertio est sermo de excommunicato celebrante diuina officia: non tamen dicitur fieri irregularis, imo neque aliqua poena ei ipso iure imponitur: licet enim dicitur, *Nisi monuit sine dilatione reduerint, perpetua depositionis sententiam incurrant*: ergo, si admoniti redeant, non deponentur, neque ex vi illius textus aliquam irregularitatem incurrunt. Similiter in cap. 4. nulla est mentio de irregularitate, neque alicuius poenæ ipso iure impositæ, sed depositionis ab homine imponendæ, vt patet ex illis verbis, *Omnes in perpetuum ab officio sacerdotali deponas.* Et inferius additur, *Si numerus delinquentium quadragenarium numerum excedat, non omnes esse perpetuo deponendos, sed eos, qui magis causam delicti dederunt*: Alios vero, (ait) *ab officio ad tempus suspendas.* In capitulo autem quinto non fertur poena, sed refertur à canone infligi Propter hoc delictum, non tamen explicatur, an illa poena sit irregularitas, neque, an sit ipso iure lata, vel ferenda. In capite autem 6. solum est sermo de quadam alia poena ab homine imponenda, ibi, *Rationabiliter poteris omnibus beneficijs Ecclesiasticis exspoliare, & similis poena proponitur in c. 7. §. Quæsiuit.* In c. vero 8. & 9. non est sermo de hac re.

Melius id probatur ex cap. i. in fine, de Sent. & re iudicata in 6. & cap. 1. & cap. 15. qui, §. 1. *Si vero, & capit. 15. qui, de Sentent. excommun. in 6. in quibus aperte traditur suspensum ministrantem in officio sui ordinis fieri irregularem*: Ex quo omnes Doctores argumentum, sumunt idem esse dicendum de excommunicato, vt notat etiam Couarr. in cap. Alma p. 1. §. 6. in fine. Quod argumentum, vt sit efficax, non debet sumi tantum à simili: nam hæc argumentandi ratio in huiusmodi materiis, firma non est, vt sæpe dixi: sed sumi debet veluti à parte ad totum: nam, licet suspensio sit à censura distincta ab excommunicatione: quoad effectum vero suspendendi à ministerio ordinis habet eandem efficacitatem cum illa. Denique communi omnium Doctorem interpretatione ita intellectum est hoc ius, & communi vsu Ecclesiæ ita est receptum, & ideo dubitandum non est de huiusmodi irregularitate, saltem quantum ad actuum vsum

Cap. ult. de Cleric. excomm. ministr.

Vgol. Nauarr.

Rich. Gab. Maiol.

Nauarrus extensior iocetur.